

Ірина Пісулінська

- „Екзотичний” у перекладі з грецької означає „чужий”, „іноземний”. Про які ж проблеми піде мова?

- „Екзо” ще перекладається як „ззовні”. Ззовні на тілі тварин оселяються непрохані гості, а називаються вони екзопаразитами.

- Оце проблеми так проблеми!

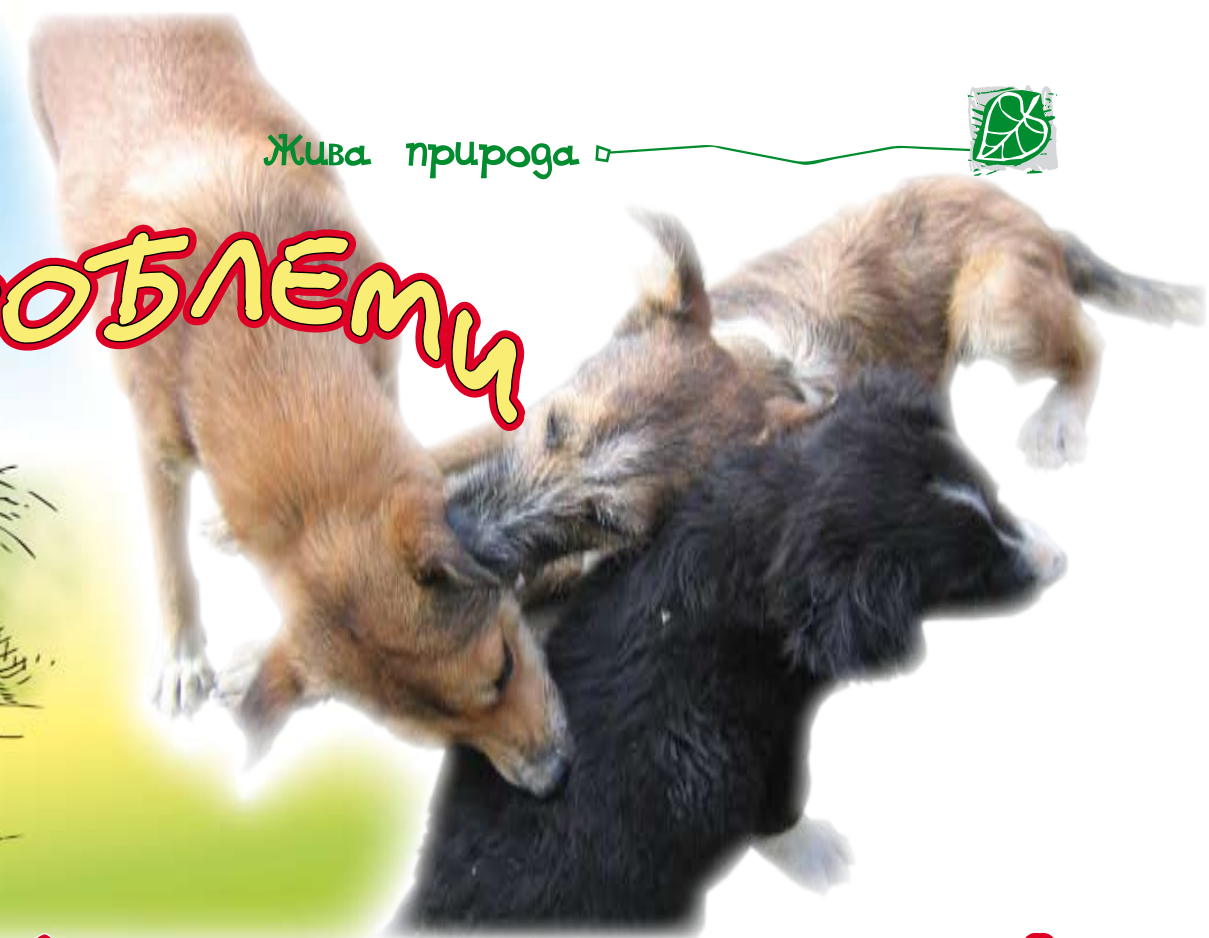
Ми маємо руки і можемо собі зарадити, коли свербить ніс чи причепиться реп'ях. Людський інтелект створив силу-силенну гігієнічних засобів для догляду за тілом, а у собак, мавп та інших тварин є лапи, а ще зуби та язик, щоб „здійснювати гігієнічні процедури”, а тим більше – вести переможну війну з блохами. Коли ж тварини не можуть собі зарадити самотужки – допоможуть друзі та кохані родичі.

Екзопроbleми

А якщо на лапах копита?

Тоді доводиться терпіти безцеремонність деяких нахабних, хоч і веселих санітарів. Галки з радістю пошукають на чужій широкій спині смачного гедзя чи жирненьку личинку, які – ой як! – дошкуляють власникові цієї спини.

«Класно» рибам!

Рибам можна позаздрити – щодня водні процедури, немає бліх та гедзів. Але дарма – паразитів під водою теж вистачає, в тому числі й екзопаразитів: присмокчуться до шкіри, залізуть у зябра, оселяться навіть в роті. Риби, тіло яких ідеально пристосоване для плавання, цілком не здатні доглядати за тілом. Але...

Шаблевидна риба-білка та губань-чистильник

... зарадити біді допоможуть і в воді

Губань-чистильник

Блакитні губаньчики у пащі мурени

Невеликі жовто-блакитні рибки (див. фото), приваблюють на коралові рифи мешканців далеких вод. Ні, вони не є морськими делікатесами. Вони – губані-чистильники.

Мешканці вод добре знають „санітарну станцію” в коралових рифах, де водяться ці яскраві рибки. Риби, які мають „екзопроблеми”, їх легко знаходять. Санітари і пацієнти можуть порозумітися мовою жестів. Постраждалий знаходить сані-

тара і починає виробляти перед ним вихляси тілом, піднімає та опускає зяброві кришки чи вказує на необхідність почистити рот. Губань-чистильник – кмітлива рибка, його довго впрошувати не потрібно. Губанів не з’їдять, навіть коли вони працюють у роті хижої мурени, адже пацієнтам ще не раз доведеться до них звертатись.

Блакитний балістод та губань-чистильник

І все? Оце і вся вдячність?

Насправді губані не відчувають образи, вони навіть дуже задоволені – адже їх відвідувачі несуть до „клініки” з усіх навколишніх вод паразитів, які і є основною поживою губанів-чистильників. Тому рибкам не потрібно далеко плавати за здобиччю, ризикуючи при цьому життям. Сніданок, обід і вечерю постачають в райські куточки коралового рифа, де мешкають ці невтомні рибки.

«Монополію геть!»

Губань-чистильник – не єдиний санітар на коралових рифах. Крім нього, санітарні послуги іншим, часто великим, хижим і дуже небезпечним рибам, надають ще деякі представники роду губанів, а також молодь риб таласом. Поряд з рибками, очікуючи „клієнтів” для чистки, ледь ворухить довгими білими вусиками креветка-чистильник. При наближенні постраждалого вона торкається вусиками хворого, ніби питає згоди на проведення процедур.

Креветка-чистильник

Побажання оптимізму

У житті, як і у природі, на кожну проблему є свій спосіб її вирішення, а помічники, як виявляється, завжди поруч. Отож – немає проблем!